

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/ 00358

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 3 เม.ย. 2557	23	8398	5

สืบสองปันนา ร่องรอยอารยธรรม ความรุ่งเรืองแห่งอดีตกาล ของวัดในดอยสะเก็ด

แต่เดิมอำเภอดอยสะเก็ดมีกลุ่มชนต่างๆ เข้ามาอาศัยอยู่ ซึ่งมีทั้ง
ชนชาวลัวะ ชาวไทลื้อ ไทจีน เจี้ยวหรือไทใหญ่และชาวยวนหรือไทโยนก
กลุ่มชนเหล่านี้ได้เข้ามาอยู่ปะปนกับพวกลัวะที่อาศัยในดินแดนแห่งนี้
มาก่อน พวกลัวะมีความเจริญทางวัฒนธรรมและอารยธรรมพอสมควร
ซึ่งในตำนานเก่าๆ ของล้านนาจะเรียกชาวลัวะว่า "มิลังชะ" หมายถึง
ผู้ไม่เจริญ และในที่สุดคนเผ่าไทก็สามารถขับไล่พวกลัวะให้ออกไปจาก

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 3 เม.ย. 2557	23	8398	5

เมืองและได้ยึดครองดินแดนแห่งนี้

เมื่อพญามังรายได้สร้างเมืองเชียงใหม่ขึ้นในปี พ.ศ.1839 จนเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด กระทั่งถึงปี พ.ศ.2121 พม่าได้เข้ามายึดและปกครองเมืองเชียงใหม่ จนเชียงใหม่กลายเป็นเมืองร้าง จนปี พ.ศ.2347 พระเจ้ากาวิละได้กอบกู้เมืองเชียงใหม่โดยการกวาดต้อนผู้คนจากหัวเมืองเล็กเมืองน้อยต่างๆ อพยพผู้คนเข้ามาอยู่ในเมืองเพื่อความอุ่นหนาฝาคั่งและช่วยกันบูรณะบ้านเมือง โดยจัดส่งผู้คนให้อยู่ตามนอกกำแพงเมืองและในกำแพงเมือง คนที่อยู่นอกเมืองเมื่อมีโอกาสพบกับคนบ้านเดียวกันหรือคนที่รู้จักกันมาก่อนก็อาศัยอยู่ตามชาติพันธุ์เดียวกัน บ้างก็สร้างชุมชนของตนเองโดยอาศัยชื่อเมืองที่อยู่เดิม เช่น ชุมชนเมืองวะ ชุมชนเมืองสาด ชุมชนเมืองมาง เป็นต้น

ปี พ.ศ.2357 เจ้าอุปราชธรรมลังกา ได้นำคนขึ้นไปอพยพเจ้าสุริยวงศ์เจ้าเมืองวะ เข้ามาอยู่ในดินแดนเชียงใหม่และนำเผ่าราชการที่กรุงเทพฯ ซึ่งจากประวัติของวัดสารคามรังสรรค์ เจ้าสุริยวงศ์ได้บูรณะวัด ให้ชื่อว่า “วัดเมืองวะ - เวียงแก่น” พ.ศ.2368 กลุ่มคนไทลื้อได้สร้างวัดขึ้นอีกวัดหนึ่งชื่อว่า “วัดศรีนางแยง” คู่กับวัดศรีมุงเมือง ตามประวัติของ

วัดรังษีสุทธาวาส (ลวงใต้) ขณะเดียวกันเจ้านายฝ่ายเหนือได้สร้างวัดขึ้นอีกมากมายตามเขตปกครองของตนเอง เพื่อเป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา เช่น วัดม่วงโตน ตามชื่อของมะม่วงขนาดใหญ่ กล่าวกันว่า เป็นการปลูกขึ้นเพื่อหมายทางเดินของช้างเจ้าเมืองเชียงใหม่ ตลอดจนการสร้างวัดตามชุมชนต่างๆ

ในประวัติของวัดขยาลังการ กล่าวว่า พวกไทเขินได้สร้างวัดป่าป๋องขึ้น ซึ่งแต่เดิมบ้านป่าป๋องชาวบ้านเรียกว่า บ้านหนองหญ้าไซ หรือบ้านป่าป๋องหนองหญ้าไซ ส่วนชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้เรียกว่า “เขินป๋อง” การสร้างวัดและอารามจะมีอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน จากข้อมูลปัจจุบันพบว่าอำเภอดอยสะเก็ดมีหมู่บ้าน 14 ตำบล มีวัดวาอารามจำนวน 58 วัด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแรงศรัทธาที่มีต่อพระพุทธศาสนาอย่างเปี่ยมล้น

ศาสตราจารย์เกียรติคุณแสง จันทร์งาม ได้กล่าวว่า ล้านนาไทยได้รับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพม่าเข้ามาในช่วง 200 กว่าปีที่พม่า

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่ไนท์	- 3 เม.ย. 2557	23	8398	5

ปกครองอยู่ เช่น พิธีการบวชเณร การแต่งกายของผู้ที่จะเข้าบวชเป็นสามเณรจะแต่งตัวแบบเจ้าชาย เป็นต้น

วัดในอำเภอดอยสะเก็ดส่วนมากจะสังกัดมหานิกาย มีเพียงวัดเดียว คือ วัดศรีมุงเมืองที่สังกัดธรรมยุตินิกาย ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2464 หมื่นบุญเรืองวรพงษ์ กำนันตำบลลวงเหนือ มีความศรัทธาในตัวเจ้าคุณนรฯ ศาลคุณ (มหาปิง) พระชันผู้ใหญ่ที่สังกัดธรรมยุตินิกาย ท่านจึงได้นำนิกายธรรมยุติมาใช้ที่ลวงเหนือ การบูรณะวัดได้มีให้เห็นต่อมาตามลำดับ เช่น ที่วัดดอยสะเก็ด เดิมเป็นวัดที่ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ ท่านครูบาแก้วได้มาบูรณะวัดขึ้น เรียกว่า “วัดดอยสะเก็ด” ในปีพ.ศ. 2438-2448 ครูบากาวิชัย และ ขุนผดุงดอยแดน ร่วมกับครูบาชัย วัดลวงเหนือ ได้ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดอีกครั้งและตั้งชุมชนดอยสะเก็ดขึ้นตามประวัติของวัดดอยสะเก็ด ซึ่งจากประวัติของการสร้างวัดต่างๆ ในอำเภอดอยสะเก็ดของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอดอยสะเก็ดพบว่า มีการสร้างวัดขึ้นในอำเภอดอยสะเก็ดตั้งแต่ปี พ.ศ.1835 - 2060 ในสมัยของพระเมืองแก้ว แห่งราชวงศ์มังรายซึ่งปรากฏอยู่ในตำนานเมืองเชียงใหม่

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/ 00358

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 3 มี.ค. 2557	23	8398	5

“พวกไทเขินได้สร้างวัดป่าป๋องขึ้น ซึ่งแต่เดิมบ้านป่าป๋องชาวบ้านเรียกว่า บ้านหนองหลนไช้ หรือ บ้านป่าป๋อง หนองหลนไช้ ส่วนชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้เรียกว่า “เขินป๋อง” การสร้างวัดและอารามจะมีอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน จากข้อมูลปัจจุบันพบว่าอำเภอดอยสะเก็ดมีหมู่บ้าน 14 ตำบล มีวัดวาอารามจำนวน 58 วัด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแรงศรัทธาที่มีต่อพระพุทธศาสนาอย่างเปี่ยมล้น”

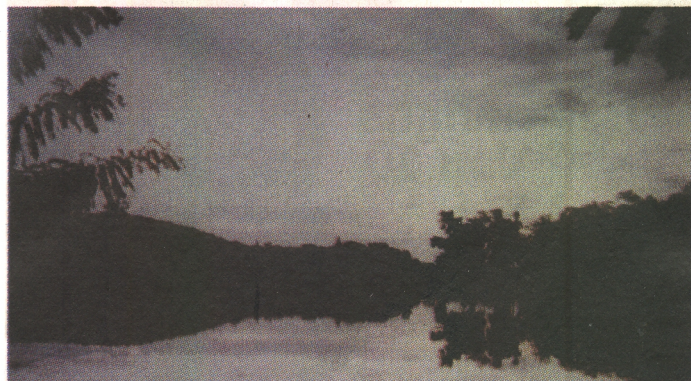

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	- 3 MAR. 2557	23	8398	5

พวกไทลื้อก็ได้สร้างวัดขึ้นที่บ้านลวงเหนือ ในจุลศักราช 763 ปีมะเส็ง ตรีกศ เดือนแปด พุทธศักราช 1944 พระเจ้าแสนเมืองมาได้สิ้นพระชนม์ พระเจ้าสามฝั่งแกนได้ขึ้นเป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่และได้ยกดินแดนที่พระองค์ทรงพระราชสมภพ คือ พันนาฝั่งแก้ว สร้างเป็นอารามและขนานนามว่า “วัดบูรณฉันท”

พวกไทใหญ่ หรือ เจี้ยว ซึ่งอาศัยอยู่ที่บ้านสันอ้อมและร้องชี้เหล็ก ก็ได้สร้างวัดร้องชี้เหล็กขึ้นในบริเวณที่พวกเจี้ยวอาศัย จากสมุดข่อยคำที่แปลและคัดลอกโดยหนานปวงคำ ด้อยเจี้ยว ในประวัติวัดสารคามรังสรรค์ (วัดเมืองวะ) กล่าวว่าในปีพ.ศ.2381 พระสงฆ์จากวัดร้องชี้เหล็ก วัดสันป่าก้าง วัดสันบวกเปา วัดสันป่าห้าประตูเขื่อน วัดสันป่าดู่ วัดบวกกืด วัดเวียงแก้วและวัดลวงเหนือ ได้มาลงอุโบสถที่วัดร้องชี้เหล็ก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสร้างวัดขึ้นมากในอดีต และการที่พระสงฆ์มาลงอุโบสถที่วัดร้องชี้เหล็กแสดงให้เห็นถึงการปกครองพระสงฆ์ที่อยู่ในเขตการปกครองเดียวกันได้มาร่วมสังฆกรรมด้วยกัน โดยอาศัยวัดที่อยู่ตรงกลางเป็นจุดที่จะมาร่วมสังฆกรรม

กล่าวได้ว่า กลุ่มคนต่างๆ ได้สร้างวัดและอารามตามลักษณะความเชื่อของบรรพบุรุษและอิทธิพลที่ได้รับจากพม่า เช่น วัดลวงเหนือ (ศรีเมือง) สร้างเป็นศิลปะไทลื้อผสมกับพม่า วัดร้องชี้เหล็กเป็นศิลปะแบบเจี้ยวผสมล้านนา วัดป่าป่องเป็นวัดที่สร้างด้วยศิลปะล้านนาผสมเขิน และได้หลอมรวมกับวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเป็นศิลปะแบบผสมผสานที่สวยงามและลงตัว

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakrapong@chiangmainews.co.th